

UJ

KELT

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAP

Kereu Hájjeszod Centralbureau
für Mitteleuropa
Sächliche str. 8.
Berlin W. 15

A prágai zsidó követ

Közép-európai hatalmi viszonyainak átalakulása arra kényszeríti a nagyhatalmokat, hogy érdekeik képviseletére új diplomáciai állásokat létesítsenek. Vanak országok, amelyek a nemzetközi érintkezésben egészen új relációt jelentenek; ilyen ország például Csehszlovákia is. Az európai hatalmak már megszervezték prágai követségeiket, Amerika, amely a békeszerződésnek ratifikálását jóskákig halogatta, csak most rendezte diplomáciai viszonyát az új köztársasághoz. A követet még nem küldte el, de az erre vonatkozó elhatározását már megküldte a köztársaság kormányának. Amerika nem tért el a nemzetközi érintkezés dogmatikájától és gondoskodott róla, hogy a diplomácia etikettje formahibákkal meg ne sértessék.

Az északamerikai Egyesült Államok kormánya Ludwig Einsteint nevezte ki prágai követévé. Amerika csehszlovákiai követe: zsidó. Nem tudjuk: olyan jó zsidó-e, mint Strausz és Morgenthau, akiket nagyköveti állásokba emelt az amerikai demokrácia, de föltehető, hogy éppen olyan jó diplomata, mint azok, akik e súlyos küldetésben megelőzték. Mert Amerika nem külső hatalmának fitogtatása végett kreálja a nagyon drága követségeket, hanem azért, hogy Amerika sokáig érdekei számára fogantatott védelmet biztosítson. Ezt a védelmet gondos kiválasztással csak nagyon erős és nagyon araváló egyéniségekre bízta. Amerikában nincs osztály, amely előjogon bírja a diplomáciát. Az új követ tehát kétségtelen olyan diplomata, aki nem roskaud össze Amerika tekintélyének nagy sulya alatt és minősített hivatottsággal tudja képviselni Amerikát.

Prágában mindazonáltal akadt egy képviselő, aki a cseh nemzetgyűlésen erős kritika alá vetette Amerikának azt az elhatározását, hogy zsidót küld Csehszlovákia követnek. Myslívécnek hívják ezt a népképviselőt és a klerikális irányzatú néppárthoz tartozik. A kritikája nem egészen logikus, de mindenesetre jellemző. Amerika elhatározását sértőnek jelentette ki, mert lebecsüli Csehországot, mikor zsidót küld oda követnek. A lebecsülésnek olyan mértéke ez — mondotta többek között — amilyent eddig csak Törökországgal szemben tanúsítottak az Egyesült Államok. A zsidók befolyása Csehszlovákiában ugyis elég nagy. Annak idején Hemoqué francia tábornoknak távoznia kellett Csehországból, mert egy bolsevista mellett egy zsidót is kivégeztetett.

Einsteint nem azért küldik Prágába, hogy kommunistákat akasztasson és így a francia tábornokkal való analógia teljesen érthetetlen, annál inkább, mert az még csak zsidó se volt. Továbbá a Törökországra való hivatkozásban is kevés a logika, mert Törökország nagyhatalom volt, mikor zsidó nagyköveteket küldött oda Amerika; az új köztársaság tehát nem láthat abban lebecsülést, ha olyan elbánásban részesül, mint annak idején, egy nagyhatalom.

Ami aztán egészen érthetetlen, nem más, mint a követküldésnek az a beállítása, mintha azt egyoldalúan és önkényesen intézte volna az amerikai kormány, holott tudott dolog, hosszú tárgyalások előzik meg a kinevezést és ezt csak akkor véglegesítik, ha a kiküldendő követ személyében a két kormány megegyezett. Myslívéc egyébként tud is erről a megegyezésről, mert felszólalásában hivatkozott egy filadelfiai zsidó újságra, amely megírta, hogy a csehszlovák republika Harding elhatározásához beleegyezését adta, amiből az említett zsidó újság azt következteti, hogy a

cseh köztársaság barátságos érzelmeket táplál a zsidóság iránt.

A filadelfiai zsidó újság messziről itéli meg a helyzetet és megelégedve talán hibás a következtetése. Bár egészen bizonyos, hogy Csehszlovákia bizta demokrácia felé törekszik, mégis lehetséges, hogy egy követküldés aktából antiszemita anyagot rázhasson ki egy antiszemita képviselő. Myslívéc állásfoglalása nem demokratikus, nem szimpatikus és sok szempontból kifogásolható. De ha már rávilágítottunk a hibáira, rá kell mutatni az igazságaira is. Amerika küldhetett volna egy methodistát, vagy egy quakkert, vagy akár egy mormont is, ezen nem ütközött volna meg a klerikális és valószínűleg husszita Myslívéc. Mert nem a vallásos való hozzátartozás

miatt küldik Cseh agyával bizonyára úgy okos, hogy Amerika csak amerikaiat küldhet Prágába, ez az Einstein pedig ő szerinte is nem amerikai, hanem zsidó. Zsidó követet majd csak Zsidóország küldjön. Felszólalásában ez az igazság, de ez sem tökéletes. Mert az országoknak joguk van ahhoz, hogy a nemzeti kisebbségekből is választhassák ki azokat a férfiakat, akikre állami feladatokat bízhatnak. Egyébként pedig: a zsidó nemzet jogait még elméletben sem ismerték el a népek, mikor a katolikus Spanyolország zsidó kezére bízta a diplomáciáját. Ha most Amerika ezt a példát követi, hát azért teszi, mert éppen úgy bizik a zsidók diplomáciai képességében, mint valamikor Kasztília.

Harding Németországot is meghívja Washingtonba

Briand nem támarta az olasz hadsereget — A francia miniszterelnök találkozik Lloyd Georgeval

— Az Új Kelet tudósítóiától —

Berlin, nov. 27. Az „Echo de Paris” cikke, amely a washingtoni konferencia kaddi viharos üléséről számolt be, mindenütt nagy feltűnést keltett. A párisi lap közlése szerint Briand francia miniszterelnök éles támadást intézett az olasz hadsereg ellen. Az „Echo de Paris” közleményéről, amely már csaknem diplomáciai bonyodalmakat idézett elő, kiderült, hogy tendenciózus forrásból származott és nem felel meg a valóságnak. A cikknek különösen Olaszországban volt megrendítő hatása. A turini diákok már tüntetést is rendeztek Franciaország ellen. Olaszország washingtoni delegátusa azonban mihielyt értesült az „Echo de Paris” cikkeről, táviratot intézett Della Torretta olasz külügyminiszterhez, akit arra kért, hogy cáfolja meg a külföldi sajtóban elterjedt híreket. Közte és Briand között nem volt semmiféle konfliktus Washingtonban.

Briand egyetlen szóval se sértette meg az olasz hadsereget.

Az olasz kamara tegnapi ülésén foglalkoztak a francia lapnak ezzel a közleményével. Della Torretta külügyminiszter beszélt és sajnálkozását fejezte ki a turini események miatt. Bejelentette, hogy Schanzer olasz delegált táviratot küldött Washingtonból, amelyben közli, hogy Briand részéről semmiféle sértés nem történt. Valószínűleg tendenciózus állíráról van szó. Ez annál is valószínűbb, mert Schanzer újabb távirata szerint Briand hajóraszállása előtt az olasz delegáció vendége volt. Briand egyébként Washingtonból Newyorkba utazott, ahol búcsulakomát rendeztek tiszteletére. Ezen a lakomán beszélt Németország és Franciaország viszonyáról. Hangoztatta, hogy

Franciaország helyre akarja állítani régi ellenségeivel a jóviszonyt.

de amíg Németország hadseregét le nem szereli, amíg fentartja a titkos katonai szerve-

Stinnes Európa szanálásáért

Berlin, november 28. Stinnes részleteket közöl londoni tárgyalásairól. El akarta érni, hogy Németország januári törlesztésére moratóriumot kapjon. Európa szanálására trösztöt akart alakítani azzal a céllal, hogy elsősorban Oroszországgal helyreállítsák a normális viszonyokat. A társaságnak főreszvényesei euró-

pai államok és Amerika lettek volna és átvennék az orosz adósságokat is. Még nem tudni, hogy Stinnes tervét angol körökben milyen fogadtatásra találták.

Nyugatmagyarország átvétele

Bécs, november 28. Az osztrák csapatok zavarról nélkül bevonulnak Sopronkeresztur, Fülök és Repeemiskére.

zeteket, addig Franciaország kénytelen fegyverben tartani hadseregét.

A Daily Chronicle ért sülése szerint Briand mihielyt hazaérkezik, találkozni fog Lloyd Georgeval, akivel megbeszéli washingtoni tapasztalatait. Az angol kormány kénytelen elismerni, hogy Briand sikert aratott Washingtonban. A londoni lapok mérlegelik ezt a sikert. Megállapítják Briand beszédéből, hogy Európa ismét a militarizmus korszáka előtt áll. Ha a fegyverkezésnek ez a mérete megmarad, az új háboru elkerülhetetlen. Franciaország nagy hadsereget és nagy flottát akar fentartani. Ezzel feltétlenül befolyásolja a leszerelési problémát. Az angol kormány nyugtalanul nézi a leszerelés kérdésének az elodázását. A kormány tegnap minisztertanácsot tartott, amelyen ezzel a problémával foglalkoztak. A párisi lapok ideges hangon írják az angol kormány és az angol sajtó felfogásáról.

A washingtoni leszerelési konferencia eddig tehát egyetlen lépéssel sem jutott előbbre. Az eddig elhangzott beszédek

a fegyverkezés szükségességét hangoztatták.

Amerika csaknem egyedül áll a leszerelés gondolatával. Harding elnök kívánatosnak tartja, hogy a leszerelési konferencián Németország is résztvegyen. Csak így lehetséges, hogy Németország határozott és nyílt feleletet adjon Briand vádjaira. Mődött kell adni Németországnak arra, hogy feltárja minden oldalról a helyzetét. Németországon kívül Oroszországot is meg akarják hívni Washingtonba, mert belátják, hogy a leszerelés tényleges végrehajtása egyetlen ország kikapcsolásával se történhet meg. A „Daily Chronicle” egész komolyan hangoztatja, hogy a nemzetközi pénzügyi konferenciát a legközelebbi időben megtartják. A pénzügyi konferencia vagy Londonban, vagy Párisban lesz. Ez a konferencia csaknem kizárólag a háborus adósságok rendezésével fog foglalkozni. Valószínűleg Németországot is meghívják, de csak abban az esetben, ha januárig kötelezettségének eleget tesz.

Bachurok és chalucok

Az idei konferencia nem mulhat el anélkül, hogy szóvá ne tétessék a bachurok ügye, amelyet a mozgalom feltornyosuló munkája közepette egészen kihagytak. Most már elő kell szedni ezt is, mert a probléma mindjában követeli a megoldást, az új helyzet hozta a követeléseket, itt vannak a zsidóság tanácskozó testülete előtt, láthatatlanul is dörömbölnek és nem lehet félreállani és a gondolatból elhessegetni.

Mert valamikor jó volt úgy, ahogy volt. Rabbik maguk köré gyűjtötték a zsidó fiatalokat és beléjük plántálták az Irást, amely a zsidóság lényét, igaz oszlopát tartalmazta. Mindentünk odavesztett nemzeti függetlenségért való harcainkban; nem képletes, vagy irásos, vagy beszédharcok voltak akkoriban, véres csatározások során, fegyveres önvédelemben hullottak legjobbjaink, és nemzeti életünkkel megmaradt a dacos akarat különválásunk megőrzésére. Csak ez maradt meg és ez az akarat beágyazódott a zsidó törvénybe, amely generációk során soha le nem tért arról a vonalról, amely a nemzeti örökkévalóság felé mért. A törvény értelmezői és tiszteletben tartói voltak az igazi zsidó hazafiak és respektussal kell gondolni mindazokra, akik egzisztenciális áldozatok árán megtartották a Tora törvényeit és tisztelni tartozunk azokat, akik a törvények szellemével itatják át lelküket.

Nemzeti ujjaledésünk nem változtatott ezen, nem is szükséges, hogy változtasson. Tudjuk, hogy az asszimiláció, amely a Törőt nem tekintette csak vallási attributumnak, milyen rombolásokat végzett, hogyan lökte ki a zsidóság sorából talán éppen azokat a tehetségeket, amelyekre a nemzeti regenerációnak legnagyobb szüksége lenne mostanában.

Am az új helyzet új követelményeket termelt. Munkát követel tőlünk, nem képletes munkát, hanem beszéd és írásmunkát, hanem mint akkoriban véres harcot, úgy mostanában kézi és testi verejtékes munkát. A bocher-rendszert át kell csoportosítani, mert ma már nem jó úgy, ahogyan van. Ma már nem is tanul a bocher úgy mint valaha, gondolata nincs ott a könyv mellett, mert a mindennapi élet gondjain a hitközségek adakozói nem is tudnak segíteni, talán nem is akarnak, mert tudják, hogy a mai adakozásokból nem lehet gondtalanságot biztosítani a bachurok számára.

Be kell kapcsolni ezeket az ifjakat a nemzeti munkába, törődni kell velük, meg

kell őket menteni Palesztina földje, Palesztina ipara számára és köszönteni kell azt a kis csoportot, amely mostanában a mentési akciót megkezdte. Nem akarnak egyebet, csak munkaalkalmat a serdült ifjuság számára. Földbérlek és birtokok, jólelkű zsidó iparosok vegyének magukhoz ilyen ifjakat, ártsák be őket a földművelés és egy-egy iparág mesterségébe. Mert csak e készség megnyilvánulása után lehet csak szó ez ügy — a chaluc-ügy — megszervezésére.

Ma ez az ügy a kezdet legelején áll. Még nem alakult ki az eljárás módja, ahogy a probléma elindult a szervezkedés útjára. De jó zsidók komoly megokolás tárgyává tették a bachur-ügynek a chaluc-üggyel való egyesítését. Nem mondjuk, hogy ezen mulik a dolog, az események és fejlemények logikája erősebb sokkal emberek jószándékánál, de ismételjük, a konferenciának foglalkoznia kell a kérdéssel és nem rázhatja le a vállonogató nemtörődőséggel.

És ha a konferencia komoly megvitatás tárgyává teszi, meg fogja találni azt az alakulatot is, amely a viszonyok ismerete és mérlegelése mellett csendes és komoly akcióját majd megindíthatja.

Metes prefektus a hitközségi kérdés rendezéséről

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az ortodox és szefard hitközség közötti vitás kérdés a különböző hivatalos fórumokhoz való többszöri fellebbezéssel sem nyert végleges megoldást. Kolozsvár város közigazgatási bizottságának legutóbbi ülése azzal az indoklással függesztette fel a határozathozatalt, hogy a belügyminiszter általánosán kívánja szabályozni Erdély hitközségeit s ez a rendezés a szóbanforgó vitás kérdést is egyszerre mindenkorra megfogja oldani. A javaslatlétellel Metes prefektust bízta meg a belügyminiszter. Metes prefektus erről a fontos megbízásról a következőket mondotta az Uj Kelet munkatársának:

— Tudvalevő dolog, hogy az autonóm ortodox hitközségből kivált egy csoport és szefard hitközség néven tömörült. A fennálló magyar rendeletek szerint, a szefardok ama tagjai, akik az ortodox hitközségből léptek ki, öt éven át kötelesek minden egyenes és közvetett hitközségi adót, valamint a gabellát a régi hitközségnek fizetni. A szefardok által beadott felebbezést a városi tanács elutasította, mire az új hitközség egyfelől a belügyminisztériumhoz s ugyanakkor a közigazgatási bizottsághoz is felebbezést nyújtott be a tanács határozata

ellen. A miniszteri végzés aztán felfüggesztette a két hitközség közti ellentétek elsimítását.

— Az eféle surlódások elkerülésére rendelkezett el a belügyminiszter, az erdélyi hitközségek viszonyainak végleges rendezését. Mert másutt is előfordultak a kolozsvárhoz hasonló esetek, így például Nagyszebenben és Nagyvárádon. Ezeket fogom vizsgálat tárgyává tenni s megállapítom, hogy mely kérdések okozták a surlódásokat, illetve mely kérdéseket kell egyszer és mindenkorra szabályozni.

— Speciálisan a kolozsvári esetben már eddig is tárgyalásokat folytattam a különböző érdekeltek körök tagjaival s most Bergner Mór ortodox hitközségi elnökkel akarok beszélni, hogy milyen megoldást gondolnak a legmegfelelőbbnek. Az én javaslatom az, hogy a hitközségek közös adóbeszedő szerve legyen s a besílyt összegekből lélekszámuk arányában részesedjenek a hitközségek. De oly nagy autonizmust tapasztaltam a két hitközség között, hogy a közös pénzbeszedés eszméjét nem lehet megvalósítani. Már pedig én nem akarom, hogy a közigazgatás beleavatkozzék a hitközségek autonóm beléletébe s egymásra uszítsam a lakosság két csoportját, ami nemcsak hogy nem oldaná meg a kérdést, hanem még jobban elmrégesítené az amugyis örösi ellentéteket.

— Remélem azonban, hogy minden nehézség dacára is sikerülni fog oly alapot találnom, amelyen a békés megengedés végrehajtható. Most még keresem a megoldás módzatait s az érdekeltek álláspontjai között okvetlenül találnom kell olyan pontokat, melyek alapján a kérdést általánosán szabályozni lehet. Ekkor majd javaslatot teszek a belügyminiszternek oly értelemben, hogy mind a két hitközségnek meg kell adni a lehetőséget, hogy fentarthassa kulturintézményeit és a megoldás egyikre se jelentsen hátrányt.

— Az általános szabályzat alapelvei az eddig kiadott rendeletekhez fog alapulni. Bővebbet erről még nem mondhatok, csak annyit, hogy Erdély hitközségeit — mint természetesen is — a teljes vallásszabadság szellemében fogják szabályozni.

— Egy-egy arányban fizetik a vármegyei s községi nyugdíjakat. Kolozs megye nyugdíjválasztmánya szombati ülésén elhatározta, hogy a vármegyei s községi tisztviselők nyugdíját 1:1 arányban fogja kiutalni. A január elsejéig visszamenő differenciákat december elsején minden nyugdíjas meg fogja kapni. Hír szerint, a többi vármegyékben is, amennyiben a megye vagy község pénzügyi helyzete megengedi, hasonlóképpen rendezték a nyugdíjas tisztviselők ügyét.

Gadi

— Történet egy tanulsággal —

Írta: M. J. Berdicsevsky

(Szabó Imre fordítása)

(3)

Jól megdörzsölték testét illatos olajokkal, jófajta borral, tejjel tisztogatták, ezután bepólyázták puha, meleg takaróval, pihentették, míg a teste fölfrissült és a bőréből emberi bőr lett. Azután frissítőket adtak neki és a Paradicsom minden szolgálja vele foglalkozott és Isten szentséges színe előtt olyan drága volt, mint a legnagyobb caddik.

Két hónap mult így el és jött a harmadik hónap és Gadi fölnyitotta szeméit és embernek érezte magát. Életében először történt, hogy nem dolgoztattak vele, hogy rendes ruhában járhatott, hogy guny nélkül ejtették ki a nevét, hogy nem tapostak rajta, hogy olyan lett, mint minden más ember és noha egy szót nem értett héberül (még imára sem hagyta időt neki), hálálkodhatik Istenhez a maga módja szerint, nyugodt, csendes ember, aki a légynek sem árt. Hogy nincsenek átfogó nagy koncepciói, oh hány teremtménye van az Urnak, akiknek fogalmuk nincs a világról és mégis Istennek nagy öröme telik bennök. Mert gondoljuk csak meg. Azért, mert nekem több eszem van mint felebarátomnak és többet értek mint ő, azzal még nem lehetek amannak az ura és a Teremtőnek én éppen olyan gyermeke vagyok, mint ő. Sőt, Maglehet, hogy az

észt, amit Isten belém plántált, hogy jót cselekedjem, hammisságra és gonoszságra használom. Ő pedig egyszerű, minden különösebb bölcsesség nélkül való ember, a menyországban nem ágál, csöndben van és egy szót sem szól. Egy ránc nincs a lelkén, egy görnyedés, ami onnan van, hogy Isten plántálta belénk a lelket, mindnyajunkba egyformán.

És jutalmul, amiért Gadi a világon mindenki szolgálja volt, amiért mindenki ökre és számára volt, amely megy, megy hosszú pusztaságokon, alig pihen, jutalmul ezért Isten ráöltötte az emberi ábrázatot és megparancsolta, hogy vigyék Dávid király udvarába.

És Éden kertjének száz piacán, ahol Dávid király és ágyékából származó többi szent királyaink lakoznak, Gadi itt sétálgatott és minden reggel hallania adatott a zsoltárok énekét az angyalok és szeráfok ajkáról és sohasem csodálkozott és sohasem évődött vele senki és milyen boldog volt, amikor ajtónállóknak nevezték ki, hogy mégis munkát kapott és olyan hűséggel állott őrf és ha jött egy lélek és arra kerte, engedje be őt Dávid királyhoz, mert yezakelni akar, soha gorombán nem felelt, mert a legelkérhetőbb lélek is drága volt számára és szíve sohasem érezte a büszkeséget, sohasem tett különbséget király és szolgál között és ha Dávid király abban a kertben sétált, ahol Gadi őrt állott, odalépett hozzá és megkérdezte tőle:

— Mit csinálsz Gadi?

Ilyenkor nem ijedt meg Gadi a nagy megiszteltetéstől, nem borult le senkinak a lábához, ahogy azt nagy uraktól és előkelőségektől látta. Tisztán érezte magát, elvégezte munkáját, miért féljen, miért reszkessen? Gadi egész más ember lett. Isten megváltotta őt.

Dávid királyunknak nagyon tetszett ez a Gadi és sokkal többet tartott felőle, mint az összes szolgák és előkelőségek felől. Hiszen nyilvánvaló, mert amikor Dávid király felismerte és megtudta, hogy milyen fajta ember, nyomban zsoltárt írt róla, a 151-es fejezetet, ami azonban nem foglaltatik a mi zsoltárainkban, ezt majd csak fel fogják venni, majd ha a halottak feltámadása lesz...

Ugy van. „Isten felemeli a szegényt a porból és a sárból emeli ki az elnyomottat.” Szép zsoltár ez, de ez még nem jelenti Gadi egész lényét. A Gemarabán és a később írott írásokban szó van az efajta emberekről, olyanokról, akik leteküsznek a Bet Hamidras küszöbére, hogy hallgassák a szent tant. Es átlépnek rajta olyanok, akik nagy talisszal és tefillionel mennek a Bet Hamidrasba és nyugalom és bőség közepette hallgatják a Szentírás értelmezését, széles seiyemövk van, könnyű cipőjük és a Gadi-szerű embereken taposnak.

Pedig láthatjuk, mennyivel különb egy ilyen Gadi nálukal.

A trónbeszéd proporcionális választójogot ígér a kisebbségeknek

A liberális párt országos kongresszusa — Maniu és Vajda Kolozsváron — A szocialistapárt gyűlése

— Az Új Kelet tudósítójától —

Bukarest, november 28. Ma délután megtörtént a parlament ünnepélyes megnyitása. Délelőtt 11 órakor Tedeum volt a metropolián, amelyen megjelentek a miniszterek, szenátorok és képviselők, továbbá a katonai és polgári előkelőségek.

Fél-tizenkettőkor már a szenátus üléstermében gyülekezett a közönség, ahová az egész diplomáciai kar is bevonult. A metropolián megjelent politikusok és a hatóságok képviselői az istentisztelet után nygancsak átvonultak a szenátus üléstermébe. Tizenkét órakor szünetgyűlést adtak le, mire Ferdinánd király kíséretével elindult a királyi palotából. A király kíséretében volt Károly trónörökös is. Az uralkodó 12 óra után 10 perccel érkezett meg a kamarába. Az egybegyűltek a királyt és trónörökösét lelkes eljenzéssel fogadták. Ferdinánd király mély csöndben olvasta fel a trónbeszédet:

A trónbeszéd

Szenátor Urak! Képviselő Urak!

Örömmel jelenek meg a nemzet képviselőinek körében. Azok a súlyos idők, amelyekben ma az ország él, szükségessé teszik az összes pártok szomatossá fordulásának összefogását és kívánatos volna, hogy a parlament munkájában hazafias érzéstől áthatva mindenki résztvegyen.

Mélyen megindítottak az örömmek és bizalomnak jelei, amelyekkel elhalmozták szeretett unokám, Mihály herceg születése alkalmával. Ebben a dinasztia és a nemzet közti elválaszthatatlan kapcsolat hatalmas megerősödését látom. Megerősödve a szenvedésekben, melyeket együtt viselünk el az összes románok egységeitől folytatott nehéz küzdelmekben, ezek a kötelek messze jövőre biztosítottaknak látszanak. Legyen a dinasztia új sárja a sbrstól arra kijelölve, hogy hazánk nemes törekvéseit és vágyait megtestesítse!

Szenátor és Képviselő Urak!

— Az előbbi ülészekben az önk nyolc hónapon át folytatott munkájának eredménye csak az első lépés volt a reformok útján, melyeket az idők követelnek az ország konszolidációja érdekében. Ez a konszolidáció új államunkban óriási munkát igényel, hosszú ideig ezzel kell foglalkozniuk nemcsak a nemzet képviselőinek, hanem az összes nemzeti erőnek is. Ha a megoldandó problémák nagyok és nehezek is, boldogoknak érezhetjük magunkat, hogy aktivitásunk rendben és barátságos viszonyok között történhetik. Kormányomnak a kellő időben foganatosított intézkedéseinek köszönhető, hogy ma a helyes rend teljesen biztosítva van a bizonyos helyeken még a körülmények szükségessé is teszik a kivételes állapotok fentartását, bizonyos, hogy azok nemsokára meg fognak szűnni.

— Viszonyunk a háború alatti szövetségeseinkkel a lehető legszorosabb és legbarátságosabb. Ezenkívül új szövetségeket kötöttünk a szomszédállamokkal, amelyekkel közös politikai és gazdasági érdekeink vannak. A volt ellenséges államok és Románia közötti viszony is a javulás útján van és nemsokára normálissá válik.

Szenátor Urak! Képviselő Urak!

Nagy gondot kell fordítanunk pénzügyi helyzetünk megjavítására. Az elmúlt ülészekben a háború óta első ízben volt rendes költségvetés, amely megadta a mértékét a kiadásokhoz, amelyeknek megfelelően biztosítani kell az állami bevételeket, az ehhez szükséges törvények elkészítésével és kiegészítésével.

Az 1917. évi választói törvény helyett kormányom új választójogi törvényjavaslatot fog betervezni, amely az általános, titkos és kötelező szavazás elvén,

a kisebbségek proporcionális képviselésén alapul.

Az agrárreformot és a pénzügyi reformokat teljesre kell tenni.

Kormányomnak feladata lesz, hogy ebben az ülészekben a hadsereg növekvő szükségleteire vonatkozó törvényjavaslatokat is Önök elé terjessze; mert az hadsereg biztosítja egzisztenciánkat és fejlődésünket.

Kívánok Önöknek sikeres munkát és Isten áldását kérem működésükre.

A törvényhozó testületek rendes ülészekét ezennel megnyitom.

A trónbeszéd felolvasása után az egész Ház újból meleg ovációban részesítette a királyt, aki elhagyta az üléstermet és visszatért a királyi palotába.

Délután három órakor a kormánypárt pártértekezletet tartott a szenátus üléstermében, amelyen a legközelebbi teendőket beszéltek meg.

A liberálisok és nemzeti pártiak az ülészekről távolmaradnak ugyan, de pártkongresszusokon, népgyűléseken és a sajtóban igyekeznek kifejezni álláspontjukat és távolmaradásukat megindokolni.

A liberálisok kongresszusa

A liberálisok vasárnapra hívták össze a párt országos kongresszusát, amelyre óriási előkészületeket tettek. Szokásukhoz híven annyi parasztot vonultattak fel a vidékről, mennyit csak el tudtak helyezni a fővárosban. Így történt, hogy a kongresszussal kapcsolatban rendezett felvonuláson mintegy 25—30 ezer főnyi tömeg vett részt. A menetet a királyi palota előtt akarták elvezetni, ezt azonban a kormány nem engedte meg. A királyi palotához vezető utat a rendőrség elárta, a felvonulók tehát his melléktűzön jutottak csak el az Eforiahoz, a kongresszus színhelyéhez.

A kongresszust 12 órakor Ferechide nyitotta meg.

Elsőnek Teculescu gyulafehérvári lelkész beszélt, aki az erdélyi nemzeti pártot támogató szeparatizmus politikájáért. Utánuk Mrejeru neamtói tanító és dr. Cinboruseanu beszarábiai kiküldött beszélt. Utóbbi szerint a parasztpárt moszkvai tendenciákat szorgál és ezért nő a szeparatizmus Beszarábiában. Popovics lugosi lelkész és Cosma Aurél temesvári kiküldött dicsérték Bratianu külpolitikáját és kárhoztatták a regionalizmust.

Ezután nagy taps közepette Bratianu Jonel emelkedett szólásra.

Bratianu vdbeszéde a kormány ellen

— Meg vagyok hatva — mondotta — látva ezt az óriási lelkes tömeget, de azért nem esodálkozom, mert mindig meg volt a bizalmam a román nép lelkiismeretében. Az ország az időközi választásokon a párt mellett nyilvánította bizalmát, a mai tüntetés pedig példátlan a fővárosban. Nem szükséges a mai helyzetet ecsetelni, érzé azt mindenki, aki itt van és aki nincs is itt. Minden lelkiismeretes ember érzi, hogy nincs veszteni való idő.

— Az ország gazdag, a nép munkás és intelligens, miért van a nyomorúság és semmi bevétel? A termelő dolgozik és kára van, a fogyasztó semmihez sem tud hozzájutni. Mindennek a jelenlegi kormány koncepcióhiánya az oka és az, hogy csak személyes érdekek kielégését tartja szem előtt. Az adók nem jök, nem felelnek meg a szükségleteknek. Hat hónapja megszavazták és mégsem alkalmazták. Bizonytalanságban élünk mindenünkkel, amink van. Szégyeljük magunkat, hogy szembe kell szállnunk az új tartományokban élő testvéreinkkel, de hiszem, hogy hazafiságuk annyira nyilvánvaló, hogy nem hiszik a régi királyság igazi tükrének azt, amit ma látnak.

Határainkat meg kell erősítenünk. A mai helyzet nem tartható tovább és mi készek vagyunk erre feleletet adni. Kijelentem, hogy a liberális párt abban a helyzetben van, hogy vállalja a felelősséget és ezt a kijelentést azon meggyőződéssel teszem, hogy ez kötelességem, a felelősség mély érzetével, mert a mi országunkat nem azért alkottuk, hogy szétrombolják. Bizalmunk van abban a tapasztalatban, amely

a liberális párt sajátja, mert pártunk Románia legnagyobb és legjobban szervezett pártja. Számunk mindazon erők támogatására, kik ma az országot alkotják. Fáj a szívünk az országért és a dinasztiaért, mert mi nem távolodunk el a koronától. Nem ígérünk olyant, amit nem tudunk teljesíteni, minthogy a múltban sem tettük ezt.

Bratianu beszédét hosszantartó lelkes taps követte.

A kongresszus délutáni ülésén Bratianu kifejtette a pártprogramot. Banu a párt országos szervezéséről beszélt, Statu pedig az alapszabályok szükséges módosításáról. Duca felolvasta a végrehajtóbizottság beszámolóját.

Landru tábornok javasolta ezután, hogy Bratianu Jonelt válasszák meg újra a párt elnökévé. A javaslatot egyhangú lelkesedéssel megszavazták.

A rezisztáló nemzeti párt

A nemzeti párt parlamenti csoportja hétfőn délelőtt értekezletet tartott Kolozsváron a „Patria” helyiségében. Az értekezleten, amelyen több mint 30 képviselő és szenátor jelent meg, részt vett Maniu Gyula és Vajda Sándor is. Maniu részletesen beszámolt a paktumtárgyalásokról és kifejtette felfogását a jelenlegi politikai helyzetről. A parlament megnyitásával előállott új helyzetre való tekintettel hosszas vita indult meg a párt követendő magatartásáról. A vita délután négy óráig tartott és utána a következő kommunikét adták ki.

A román nemzeti párt végrehajtóbizottsága és parlamenti klubja nem találta szükségesnek, hogy a parlament üléséről való távolmaradására vonatkozó határozatát revízió alá vegye, mivel azok az indokok, melyek a határozatot provokálták, ma sem szűntek meg. Ellenkezőleg,

a kormány és a többség továbbra is megmarad a törvénytelenség, az erkölcsi és anyagi lerontásnak útján,

jogtalan és erőszakos politikájával.

A Román Távirati Iroda jelentése szerint a szocialistapárt tegnap látogatott népgyűlést tartott Bukarestben a bukaresti Ovidius-teremben. A szónokok főként a Trancu Jasi-féle szakszervezeti törvénnyel foglalkoztak. A gyűlés elhatározta, hogy a munkásság gyűjtést indít a gyárakban az éhező Oroszország felségélyezésére. A gyűlésen a mérsékelt munkásság szép jeleit adta fegyelmettségének.

A színészegyesület vagyoni jelentése és a zeneiskolák.

A színészegyesület a napokban nyújtotta be vagyoni jelentését a művészeti felügyelőségnek. A je entést szeptember 30. án zárták le és egyévi büdssége 122 ezer leit tesz ki. Az igazgatók még mindig tekintélyesnyugdíj járulékokkal vannak hátralékban, amelyeknek sürgős befizetésére hamarosan felszólítást kapnak. Isac főfelügyelő különben kijelentette, hogy miután a budapesti nyugdíjintézetrel való elszámolás megtörténik, az erdélyi színészegyesület be fog olvadni a bukaresti színészsindikátusba és Kolozsváron csak két tanácsos marad az adminisztratív teendők elvégzésére. — A zeneiskolákra vonatkozólag legújabbban megjelent rendelet értelmében felülvizsgálják az összes erdélyi nyilvános zeneiskolákat és csak azoknak a működését fogják engedélyezni, amelyeknek alapszabályai miniszterileg jóváhagyattak. Isac felügyelő különben hamarosan megkezdi körutját és meglátogatja az összes erdélyi zeneiskolákat. A művészeti felügyelőségről a közoktatásügyi részort felosztásával kapcsolatban az a hír terjedt el, hogy áthelyezik Bukarestbe. A felügyelőségen kijelentették, hogy ez az intézmény továbbra is Kolozsváron marad és eddigi hatáskörét továbbra is ellátja. A muziumok és szobrok ügyét külön felügyelőség látja el dr. Petrán egyetemi tanár vezetésével.

Családi életetek bensőségét és melegét fokozzátok, ha gyermekeitek jövőjét megalapozó Tarbatnak adományoztok ünnepségeitek alkalmával

A magyar miniszterelnök munkaprogramja

Beszámoló a pártkörökben — Nemzeti és demokrata politikát ígér — A sajtótörvény revíziója és új választójogi törvény

— Az Új Kelet tudósítójától —

Budapest, november 27. Bethlen István gróf, akit Horthy kormányzó újból megbízott a kormányelnökséggel, még mindig nem állította össze új kormányát. Szombat este Bethlen megjelent a kisgazdapártban, ahol körülbelül ötven képviselő jelenlétében ismertette kormányprogramját. Mindenekelőtt hangoztatta, hogy csak olyan kormány életképes, amely mögött egységes párt áll. Az eddigi kormányzó-pártok között állandóan voltak ellentétek és surlódások. Ezzel szemben az ellenség egységes, megerősödött, mert azok is csatlakoztak hozzá, akik az eseményekkel nem értenek egyet. A legitimisták, oktobristák és a liberális blokk zárt sorokban vonult fel a kormány ellen. Együtt vannak a jobboldali és baloldali forradalmárok.

A mult tanulságai

Beszélt a külpolitikai helyzetről. Kiemelte, hogy a külpolitikai nehézségek arra kényszerítik a kormányt, hogy egységes pártot támaszkodjék. De nemcsak a külpolitikai nehézségek, a belső bajok is: a drágaság, a valuta, az élelmiszeri nehézségek, a munkások elégedetlensége, amelyhez csatlakozik a falu elégedetlensége is. Azelőtt a kormányok könnyen leküzdötték az ilyen elégedetlenségeket, a háború óta megváltoztak a viszonyok. Nagyon kevés kell ahhoz, hogy megtörténjen a kirobanás. Itt van az utolsó pillanat: egységes nemzeti pártot kell alakítani és össze kell hozni a közélet értékes elemeit. Munkaprogramja nemzeti, agrár és demokrata. A kormány leszűri a mult tanulságait, féltékenyen őrködik arra, hogy az osztály és felekezeti gyűlölködés meg ne bontsa a nemzet egységét.

Ki kell békíteni a munkásosztályt és az építés munkájába kell vonni annak minden elemét, amely a nemzeti kultúra építésében részt akar venni. Gondoskodni fog arról, hogy a hivatalos szervek kezében legyen a rendelkező hatalom. A kormánynak meg vannak az eszközei rá, hogy a törvények uralmát biztosítsa. A kormány a detronizálási törvény alapján áll és a kellő időben élni fog kezdeményezési jogával. A felelőtlenség propagandáját azonban nem tűri. Sürgősen rendezni akarja a választójogi ügyét, a közigazgatási reformot és a főrendiház reformját. A sajtótörvény revíziójával kapcsolatban el akarja törölni a cenzurát. Programjához a kisgazdapárt támogatását kérte.

A választójogi reformja

Indítványozta, hogy küldjenek ki egy bizottságot, amely a többi pártokkal együtt megállapítja az egységes párt programját. Utánna Nagyatádi Szabó szólalt fel és kérte a pártot, hogy a programra vonatkozólag ne foglaljon állást, előbb tárgyalják azt a bizottságok, ezután határozzanak. Ezt a javaslatot elfogadták. Tizenöt tagból álló bizottságot választottak, amely vasárnap összeült, hogy az egységes párt kérdését és a munkaprogramot megbeszélje.

A vasárnapi értekezleten résztvett Bethlen designált miniszterelnök is. Az értekezlet pontonként tárgyalta és megvitatta a miniszterelnök programját. A tizenöttagú bizottság egyik tagja az értekezletről egy újságíróknak a következőket mondta:

— A tárgyalásokat sikeresen befejeztük. Holnap már összeülünk a többi pártok megbízottjaival is.

A tárgyalások során Bethlen kijelentette, hozzájárul a pártok ahhoz a kívánságához, hogy a nemzetgyűlés elsősorban országgyűlési és községi választójogi, általános titkos köz-

ségenkénti választójogi kíván. A nők választójogi mérsékelten korlátozzák. A szilizmus megszűnik.

Andrássy és Rakovszky ügye

Bethlen István designált miniszterelnök vasárnap este a keresztény párt értekezletét is felkereste. Ott harmincnyolc képviselő hallgatta meg programját. A keresztény párt elhatározta, hogy hattu bizottságot választ, amely a kisgazdák és a disszidensekkel hétéfőn összeül az új pártprogram megbeszélésére. A tárgyalások néhány napig tartanak. Mihelyt a pártok kimonódják az egyesülést, a kormányzó ki-nevezi az új kormányt. Azt hiszik, hogy Bethlennek jelentékeny többsége lesz.

Gróf Andrássy Gyula, Rakovszky István és Grätz Gusztáv ügyében befejezték a vizsgálatot. A főtárgyalást valószínűleg a legközelebbi napokban megtartják. Még nem döntöttek afelől, hogy a vádlottakat statáriális vagy rendes bíróság elé állítják. Ha Andrássyék rögtönítélő bíróság elé kerülnek, a főtárgyalást két héten belül megtartják. A vádlottak ügyvédjei ma értekezletet tartottak, amelyen megvitatták az alapvető kérdéseket.

Az osztrák kormány hivatalos jelentése szerint az osztrák csapatok folytatják Burgenland déli részének megszállását. Az osztrák csapatokat mindenütt lelkesen fogadják. Randzavarás sehol sem történt.

December elsején lesz a kolozsvári delegátusválasztás

— Az Új Kelet tudósítójától —

A második országoszi cionista konferenciára kiküldendő delegátusokat már majdnem mindenütt megválasztották. A kolozsvári delegátusok megválasztása december elsején lesz a Chevre Kadisa üléstermében. (Szentlélek-u. 1.) A szavazás délelőtt 10 órakor kezdődik és megszakítás nélkül délután négy óráig tart. A központi választási bizottság 38 klacionistát, 21 mizrachi és 10 ceiré-cionistát jelölt delegátusul.

A klacionista jelöltek a következők:

Antal Márk, dr. Blumenfeld Sándor, dr. Fekete Samu, Feuerstein Kálmán, dr. Goldner Mihály, Grosz Frigyes, dr. Sámuel Jenő, Nussbaum Mihály, Schwartz Ignác, Grünwald Geza, Gutfried Adolf, dr. Hirsh Dzsó, dr. Krémer Armin, dr. Klein Miksa, dr. Mihelty Endre, Noszin Mór, dr. Sebestyén József, Salamon Jakab, Stotter Aladár, Weissburg Emil, dr. Horváth Jenő, Ujvári Péter, dr. Sebestyén Józsefné, Guttman Péterné, Marton Ernő, dr. Jakobi József, dr. Neufeld Mihály, Léb Miksa, Schwarz Miksa, Seelentreund Sándor, Boskovics Dezső, Fränkel Hermann, Codik János, Fischer Sámuel, Löbl József, Baumzweig Ibrahim és dr. Zwi Elmer.

A mizrachi részéről a következőket jelölték:

Weinstein Samu, Farkas Lajos, Feuerstein Béni, Klein Jeremiás, Neumann Mór, Klein Sámuel, Simon József, Noti Márton, Klein Mózes, Guttman Márton, Rosenberger Ferenc, Weisz Gyula, Klein Jakab, Kepecs Samu, Mandlbaum Izidor, Weisz Jenő, ifj. Löwy Mór, Mózes Elek, Friedmann Emil, Paneth Hermann, Fränkel Emanuel.

Ceiré-cion-jelöltek:

Hamburg József, dr. Kohn Hillél, dr. Krausz Mór, Cibener Manó, Zwie Infeld, Klingner József, Garfunkel Jachiel, ifj. Feuerstein Kálmán, Arjé Hammer, Chaim Guttman.

A választási szabályzat szerint a választási helyiségben semmiféle korteskedés nem

engedhető meg. Minden szavazásra jelentkező egy-egy listát kap a pártok bizalmi emberétől. A névjegyzékek közül kettőt azonnal meg kell semmisíteni, a tetszés szerint választott harmadikkal történik a szavazás. A listákba új neveket beírni nem lehet, hanem a már jelöltek közül is törölni kell annyi nevet, hogy csak annyi jelölt maradjon, ahányat a szabályok megengednek, vagyis a klacionista listán csak 19 név maradhat, a mizrachién 18, a ceiré-cionista listán hat jelölt szerepelhet. A legtöbb szavazatot nyert 19, illetve 18 és 6 jelölt rendes delegátussá, a többi jelölteket szavazatuk számárányának sorrendjében pótdelégátusokká fogják nyilvánítani. A választási bizottság nyomatékosan figyelmezteti a választókat, hogy a szavazást pontosan négy órakor lezárják s így mindenki igyekezzék idejében megjelenni az urnák előtt.

Szatmár: a zsidó emigránsok határállomása

— Az Új Kelet tudósítójától —

Szatmár, november 28. A világháborúban Szatmár város gyakran látta falai között a felriasztott és hontalanná tett keleti zsidóság tömegeit. Volt idő, amikor Galiciából és Bukovinából hosszú vonatok hozták ide a földönfutó zsidókat és jobb hely hiányában a város Csonkás nevű tanyáján helyezték el őket, ahol az időjárás viszonyosságai mellett — zord, téli időben fűtetlen, szellős istállóban laktak — még kegyetlen éhséget is kellett szenvedniük és élelmező vállalkozó profitésége miatt. A háború okozta zsidó-nyomor e fejezete Szatmáron hírhedte tette a „Csonkás” emléket.

A hontalan zsidók számtalan nyomorúsága a háború befejezése óta új formában nyilvánkozik meg és a határvárossá vált Szatmár zsidóságának, amely a háború közvetlen borzalmaival és annak utórázkódásaival a sors különös kegyelme eddig megkímélte, a zsidó-nyomor megnyilatkozásait lépésről lépésre módjában áll megismerni. Mindezt a zsidó emigránsok révén. Amióta ugyanis Szatmár határvárossá lépett elő, ide torkollik a Románia területére lépő zsidó emigránsok egyik országútja. Pogromok, kurzusok menekültjei, sorstüdőzők, új elhelyezkedést kereső, vagy nagyobb utazás közepe pénz hiányában szűkölködő zsidók érkeznek napról-napra Szatmárra és zsidó testvéreik ajjánál kopogtatnak egy falat kenyérért és a továbbutazáshoz szükséges pénzért. Az emigránsok azonnali segítségre vannak ráutalva. Legtöbbször mezzsi utról érkeznek testben-lelelben előszigazva és a legközelebbi vonattal folytatni akarják utjukat, hogy minél hamarabb célhoz érjenek.

Az emigránsok, átutazó segélyre szoruló zsidók ügye Szatmáron nincs rendezve. Az esetek legtöbbszörben ez utasok a cionista szervezethez fordulnak támogatásért. Több esetben a hitközségeket keresik meg segély iránt. E zsidó utasok támogatása tulajdonképp zsidó társadalmi kérdés és tulnó a helyi érdekeltég határain. Lehetetlen, hogy a zsidó népvándorlás terheit egyetlen zsidó testület, a politikai hivatású cionista szervezet viselje. Lehetetlen az is, hogy a két szatmári zsidó hitközség ne a legmelegebb érdeklődéssel viselkedjék az emigránsokkal szemben, vagy arra hivatkozva, hogy nincsen erre külön alapja, a szükségességnek mutakozó segélyösszegek nyújtása elől elzárkózzék.

Az igazság követelménye az lenne, hogy egy ilyen határállomáson valamely nagy zsidó intézmény segélyirodája működjék, azonban ilyennek hiányában össze kell fogniuk első sorban a helybeli zsidó szervezeteknek, de be kellene vonni más, nem határmenti városok zsidó szervezeteit is egy megfelelő segélyalap megteremtésének akciójába és permanens segélybizottságot kellene kreálni, amely a méltánylást érdemlő esetekben a gyorssegély kiutalását intézze.

Nemrégben egy romániai városból származó zsidó házaspár érkezett Szatmárra négyéves fiacskájával — egy francia kikötőből. Ki akartak vándorolni Amerikába és pedig Brit-Kanadába, ahol a férjnek fivére él, aki az egész család emigrálását javasolta. Mindent pénzre téve a „szükséges utlevél birtokában a megjelölt francia kikötőbe utaztak, ahol kiderült, hogy az előttük levő utazáshoz sokkal több pénz szükséges, mint amennyivel rendelkeztek. Nem volt mit tenniük, mint visszafordulni és hazajönni az elhagyott fészekbe, ahol ter-

Szerdán este 8 órakor **Kurt Blumenfeld**

mészteresen teljesen új életet kell kezdeniök. Amikor Szatmára érkeztek, már minden pénzük és értékek eluszt és nagykeservesen kellett itt a további utóhoz szükséges összeget előteremteni.

Az elmúlt hét péntekén egy tizenégytagú zsidó társaság jelentkezett a szatmári ortodox hitközségnél. Belgiumból érkeztek. Tizenhat év előtt vándoroltak ki egy nagyobb regábeli városból Franciaországba, ahol az egyik családó katonakötelessé fiával együtt katonai szolgálatot is teljesített a francia hadseregben a háború folyamán. Ugyazólván tősgyökerez franciá állampolgárokka válnak, valamennyi szóban és írásban perfekt francia. Két év előtt megéheztési okokból Antwerpenben telepedtek le. Innen most az egész társaságot kiűzték egy 1920. évi belga törvény alapján, amely az újabb letelepedett idegen honosok kiutasítását mondta ki. Tehát tizenhat év után, amikor már teljesen elfranciaodtak, visszaküldi a romániai zsidókat Belgium. A társaságot három napig látta vendégül az ortodox hitközség, tetemes pénzsegélyt is adott nekik, míg a további költségeket a statusquo hitközség fedezte.

Két nappal ezelőtt a szatmári cionista szervezet egy Palesztinából érkezett fiatal chalucoit segített a további utazáshoz. Chalucunk, aki már nyolc éve palesztinai lakos, a héber nyelvet beszéli a legszivesebben és legtehetősebben. Felmutatta ulevélét, amelyet a palesztinai kormányzó hivatal, héber és arab nyelven állított ki. Alexandrián, Trieszten, Bécsen, Frágán, Királyházán keresztül érkezett Románia területére. Uti célja Beszarabia, ahonnan több zsidó családot fog kiköltöztetni Erec Jiszraele. A halmi állomáson az a kellematlenség érte, hogy összea pénzét, mintegy tizenhárom angol fontot, zsebtolvajok kilopták a zsebéből. Szatmára érkezve kénytelen volt a cionisták segítségét igénybe venni, hogy tovább folytathassa utazását.

A zsidó emigráció és tömegvándorlás e jelenségei egyre sürűbben ismétlődnek Szatmáron, ezért a megfelelő egyetemes segélyakció hovatovább elkerülhetetlenné válik.

Dr. Stern Mór.

Holnap tartják meg az iparkamarai választásokat

Igazolvánnyal lehet csak szavazni

— Öt lista lesz forgalomban

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarai választások előkészületei tegnapi teljesen befejeződtek. A rendezőbizottság megállapította a választások rendjét és összeállította a szavazatszedő bizottság névjegyzékét.

A szavazás holnap reggel nyolc órakor a városháza közgyűlési termében és délután négy óráig tart. A kereskedők és az iparosok külön-külön csoportban járulnak a szavazatszedő bizottság elé, felmutatják választói igazolványukat, ennek hiányában iparendélyüket és adókönyvecskéjüket és az urnák egyikébe bedobják szavazólapjukat. Délután négy órakor az urnákat lezárják és a szavazatszedő bizottság megkezdi a szavazatok összeszámolását.

A szavazatszedő bizottságban a következők foglalnak helyet: elnök dr. Crainic Viktor városi tanácsos, az ipari és kereskedelemügyi osztály főnöke, alelnök Varga iparhatósági osztályvezető, tagok, román részről Aldica és Voinica, a kisebbségek részéről Kuk és Babos kereskedők.

A választói névjegyzékben mindössze százötvenen szerepelnek, valószínű azonban, hogy a szavazók száma meg fogja haladni az ezret.

A választáson öt lista lesz forgalomban. A Kereskedő Tanács, a tanácsból kivált ellenzék, az iparosok, a Foia Commerciantilor Romani és a Reniunea commerciantilor si meseriasilor Romani listája.

Im én ani II, mi II? Völm Ió acháv, ómátaj? Teljesítse minden becsületos zsidó ember kötelességét a Keren Hajjeszóddal szemben!

HIREK

AZ UJ KELET TUDÓSÍTÓJÁT

Szerkesztőség	977
Kiadóhivatal	844
Zs. N. Sz.	558

A konferencia előkészületei

Tudósítók delegátusok és a község részére

A delegátusok figyelmét az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség a következőkre hívja fel:

Vasárnap és hétfőn, december 4. én és 5. én, a vasuton érkező delegátusokat a kolozsvári állomás perronján fehér karszalagos rendezők várják, akiknél a névre szóló lakásulátványok átvehetők. Az ülésre szóló delegátusi igazolványokat a Szövetség központi irodájában (Str. N. Filipescu, Szentlélek-utca 1) vehetők át megfelelő igazolás után. Az ülés helye, mint azt már ismertettük, a cluji prefektúra díszterme.

A megnyitás napján, 5. én délután fél négy órakor az ortodox templomban minchama lesz a delegátusok részvételével, innen a delegátusok Glasner Móse főrabbiával az élükön a megyeháza dísztermébe vonulnak. A terem bejáratánál a belépőjegyek felmutatandók.

Figyelmestetjük a pótdelegátusokat, hogy a helyiségben csak aszesben foglalhatják el a delegátusok helyét, ha a megválasztott delegátus egyellen ülésen sem vett részt. Egyébként csak vendégjegyre tarthatnak igényt.

A nagyközönséget emlékeztetjük a tavalyi misériákra, amikor a publikum háromnegyedrészé kinnrekedt a teremből. Ez azért történt, mert nem gondoskodtak idejében belépőjegyről. Figyelmestetjük a nagyközönséget, hogy jegyeket korlátozott számban adunk csak ki és mindenkinek saját érdeke, hogy a belépőjegyet minél előbb szerezzé be. A belépőjegyekre keddtől, e hó 29.-től kezdve a Szövetség központi irodájában lehet előjegyezni.

A királyi ház és a trónörökös Marosvásárhelyen. Marosvásárhelyről jelentik: A király, a királyné és a trónörökös vasárnap, december 4.-én érkeznek Marosvásárhelyre. A király marosvásárhelyi tartózkodása alatt Badescu törvényszéki bíró villájában fog megszállani, amelyet erre az alkalomra saját butoraival rendeztet be. A király kíséretében Groza, Goga, Mihali miniszterek, valamint Misu, a királyi ház minisztere is megjelennek.

Kurt Blumenfeld Kolozsváron. Kurt Blumenfeld, az ismert cionista író vasárnap Kolozsvárra érkezett, hogy a második országreszi cionista konferencián a világszervezet végrehajtóbizottságát képviselje. A kiváló író november 30.-án, szerdán este 8 órakor a Haggibbor klubban előadást tart. Az előadás címe: „Der Antisemitismus und seine Überwindung” (Az antiszemitizmus és annak leküzdése). Belépőjegyek 10 és 5 leiert a Zsidó Nemzeti Szövetség irodájában (Szentlélek-utca 1/a) elővételben is kaphatók. Kurt Blumenfeld ittartózkodásának idejét főként arra használja fel, hogy a Keren Hajjeszódd ügyében érintkezésbe lépjen az erdélyi zsidóság vezetőköreivel.

Szülői értekezlet. A kolozsvári neolog zsidó iskola ma délután félhatkor szülői értekezletet tart, melyre az érdekelte szülőket ezutou hívja meg. Az értekezletet a Calea Regele Ferdinand (volt Ferenc Józset-ut) 52. sz. alatti iskola első osztályu tantermében fogják tartani.

Negyvenzer leies lopás. Dr. Schuller Vilmos budapesti lakosnak a kolozsvári gázyár udvarán lévő áruit, mintegy 40.000 lei értékben ismeretlen tettesek ellopták.

Goga Octavián a Kolozsvári művészklub díszelnöke. A művészeti főfelügyelőségen szerzett értesülés szerint a kolozsvári művészklub alapszabályait a kormány már jóváhagyta és azt hamarosan megnyitják. Goga Octavián művészeti miniszter a neki felajánlott díszelnöki tisztelet elfogadta. A klub elnöke Pap Sándor, a budapesti rajztanárképző volt tanára lesz, akit nemrég neveztek ki a kolozsvári képzőművészeti iskola vezetésére. A művészklub évi 20 ezer lei államsegélyt fog élvezni.

Mihali miniszter a kilakoltatások ügyében Bukarestbe utazott. Dr. Ivan György miniszteri tanácsos a lakásügyek országos referense ma táviratot kapott a belügyminisztériumból, amelyben utasítják, hogy a lakáshivatal és a katonaság között támadt hatásköréértési ügyekről az aktákat terjessze fel a minisztériumba. A lakásüggyel kapcsolatban Groza miniszter is nyilatkozott és kijelentette, hogy Petala tábornokkal, Tanasescu belügyi államtitkárral, valamint Cosma igazságügyi államtitkárral megállapodtak abban, hogy a lakásból ezentul senkit sem tesszenek ki. Groza ezenkívül kijelentette, hogy a katonaság eddig csakis a polgári hatóság felszólítására lépett közbe. Mihali Tivadár az egységesítő bizottság elnöke, erdélyi miniszter, az éjszaka Bukarestbe utazott, hogy a ma tartandó minisztertanácson az erdélyi ügyeket referálja. A minisztertanács meg fogja hallgatni Mihalit, a kolozsvári lakáskrisis megoldására vonatkozólag.

Ujabb választási eredmények. Az erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári központjához újabb a következő delegátusok választásáról jött értesítés: Máramarossziget: Dr. Blank Illés, dr. Fried Ábrahám és Lichtenstein Hillel. Margitta: Pollák Lajos és dr. Friedmann Mór. Tenke: Grünberger Izidor, pótdelegátus Jerefiás Ignác. Barót: Halász Ignác, pótdelegátus Paneth Ármán. Nagyvárad: pótóltag jelentik, hogy a delegátusok sorában Dr. Silbermann Jenő vegyész is helyet foglal. Szászrégen nem öt, hanem hat delegátust küld, közöttük Lauber Hermapnt.

A párisi román diákok ostroma a román követség ellen. Néhány nappal ezelőtt a párisi román követség igen kínos incidens színhelye volt. A kormány a súlyos pénzügyi helyzetre való tekintettel megvonta a francia egyetemeken tanuló diákoktól a valutasegélyt. Erre ötszáz diák verődött össze a követség előtt és behatolva az épületbe, hevesen tiltakoztak a kormány intézkedése ellen. A diákok negyvennyolc óráig tartották megszállva a követséget. Ez a különös látványosság igen kínos benyomást keltett a párisi diplomáciai körökben. A diákok csak akkor vonultak ki a követség épületéből, mikor az eddig élvezett valutakedvezményt a követségtől megkapták.

Meggyilkoltak egy papot Magyarországon. Nagyváradról jelentik: Vuskán Tódor görögkatolikus papot november 22.-ről 23.-ra virradó éjjel Magyarországon mellett meggyilkoltak. Vuskán Tódor házának ajtaján a gyilkosság éjszakáján bekopogtattak, Vuskán megkérdezte, ki az, mire egy hang a következőképpen válaszolt: Jámor hívők kérnek bebocsátást és kérjük, hogy jósolj a szentírásból. Vuskán azt felelte, hogy hagyják aludni, mire a rablók fejszeapásokkal betörték az ajtót. A papot fejszékkel és botokkal félholtra verték és 27.000 leit elraboltak. Vuskánhoz reggel orvost hívtak, de már késő volt minden segítség, mert Vuskán meghalt.

Rendőri eljárás egy baba ellen. A rendőrség tisztiorvosi hivatala megindította az eljárást egy helybeli szülésznő ellen, aki a szigorú rendelkezések ellenére elmulasztotta két újszülött csemőnek a szemébe ezüst-nitrátot becsepegtetni. E mulasztás gyakran teljes vakulást idéz elő.

előadást tart a Haggibbor klubhelyiségében

Budapesti VAC—MTK 1:0
[1:0]. Szenzációs győzelmet aratott a budapesti zsidó sportegyesület, a VAC football-csapata az MTK fölött. A vasárnap lejátszott bajnoki mérkőzést 1:0 arányban megnyerte. A gólt az MTK az első félidőben kapta és minden igyekezete ellenére sem tudta visszahozni a szívesen védekező VAC-nak.

Rendbehozzák a korcsolyapavillont. A korcsolyapavillonban néhány hét óta mestereknek tartanak előadásokat. A tél beálltával azonban a pavillont vissza kell adni eredeti rendeltetésének. A város megbízásából Hosszu főjegyző, dr. Totoian tisztifőorvos és Ciortea főmérnök a mai nap folyamán helyszíni szemlét tartanak a pavillonban és intézkednek a szükségesnek mutatkozó restaurácós munkálatok végrehajtása iránt. A korcsolyapavillon, előreláthatólag egy-két hét múlva már teljesen rendben lesz.

Betörés fényes nappal. A Jókai-utca 6. szám alatti Steinberger-féle üzletbe hét óra körül 3 órákor ismeretlen tettesek betörték és a pénztárnak tízenhétézer leit kivető tartalmát ellopták. A nyomozás megindult.

Letartóztatott zsebmetsző Jancsó Béla zsebmetsző, a rendőrség már több ízben köröztetett, ma reggel a Bocskai-terem a detektívek letartóztatták.

Letartóztatták a kloroformos merénylők bűntársait. Az Új Kelet megírta, hogy a négyvári rendőrség elfogta a Kovalovszky-féle kloroformos vasúti rablóbandát. Most Temesvárról jelentik, hogy a temesvári rendőrség elfogta a banda többi tagjait is. Letartóztatták Weisz Károlyt és a feleségét, Barabás Karolyt és Santines Annát, akik valamennyien beismerték, hogy bűntársai voltak Kovalovskynak és együtt követték el a kloroformos merényleteket.

Megfagyott. Vasárnap délután az Erzsébet-ut 50. szám alatt levő kertben egy megfagyott embert találtak. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy az illető részegen győzött meg.

„Oh jaj megfojt ez az átkozott köhögés”, Egger melipasztillát csoknamar gyógyítanak. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Ahol a román-jugoszláv határról tárgyalnak

— Az Új Kelet tudósítójától —

Temesvár, nov. 28. A román-jugoszláv határmegállapító bizottság most folytatja szeptember havában eredménytelenül felbeszéltek tárgyalásait Temesváron. A régi vármegyeház nagytérmet, a prefektúra mostani székházában stílusosan berendezték. A terem közepén hosszú asztal zöld posztóval borítva, körül székek, két angol bőrgarnitúra, fotelek, és szőnyegek és délszaki növények kölcsönöznek a tárgyaló helyiségek sajátosan ünnepélyes jellegét, amelyet a villamos luzster és oldallámpások tompa fénye intímitás tesz. A nagytérmetől jobbra és balra mind a két bizottságnak külön tárgyaló helyisége van, ezek a kisebb termek is egyszerűen berendezettek, vannak berendezve.

Napok óta tárgyal az újraalakított bizottság. Tegnap az igazoló iratokat cserélték ki, a formalitásokat intézték el és megállapították a munkaprogramot. A mai napon már érdemleges tanácskozások folytak és ismét előtérbe nyomult a temesvár—báziási vasútvonal kérdése. A román bizottság tagja Economu ezredes elnökkel az elén mindent elkövet, hogy Versec és Fehértemplom városok Romániához kerüljenek és ezért arról is lehet szó, hogy viszonzásul a szerbek megkapnák Modos, Pardány, Surian, Sztamora és esetleg más községekkel, míg Jasum-Mare, Gaje Mare, Szoka, Pustines és más községek viszont Romániához csatoltatnának.

A községek kicserélése tekintetében azonban más oldalról is nehézségek merülnek fel, amennyiben például a Romániához tartozó

belységek lakossai tiltakoznak az ellen, hogy velük és felőlük az ő megkérdezésük nélkül intézkedjenek és már azért sem akarnak Szerbiához költözni, mert gazdaságilag a mostani román területen orientálódva levén, ezen területek gazdasági életébe bekapcsolódtak és Temesvár, mint központ felé gravitálnak.

A szerbek most is, mint azelőtt, ilyen területi eltolódásról hallani sem akarnak. Hiába hivatkoznak a román bizottság tagjai a néphangulatra, a nagyvonalúságra és gazdasági szempontokra, hiába hangsúlyozzák, hogy a bizottságnak nem centiméterrel kell mérnie a területet, hanem egy olyan határmegállapításban kell ne megegyezni, mely az illető városok és községek életképességére és viszonyaira is tekintettel legyen, — a szerbek szívesen ragaszkodnak a demarkációs vonalhoz és a románok részéről felajánlott gazdasági kompenzációk (petróleum, só stb.) nyújtását is éppan csak hogy tudomásul veszik. Így aztán a második határmegállapító bizottság munkája elé sem lehet vajmi reménységgel tekinteni és a román-jugoszláv határt a Bánátban előreláthatólag majd a nagykövetek tanácsa vagy a népliga fogja véglegesen megállapítani. (s.)

KÖZGAZDASÁG

Az új kiviteli táblázatok

— Az Új Kelet tudósítójától —

Közölte az Új Kelet, hogy a minisztertanács november 23-án tartott ülésén a központi vámigazgatóság javaslata alapján a kivitel újra szabályozta. Az új kiviteli táblázatok, amelyeket alább közlünk, három hónapig maradnak érvényben. Az új táblázatok november 27-én léptek életbe.

I. Táblázat

Áruk és termékek, melyeknek kivitele tilos.

1. Cink minden alakban.
2. Alumínium minden alakban.
3. Kőszén és kőszén.
4. Len és kender minden alakban, kivéve a nemzeti szintű kivarrásokkal díszített vásznak
5. Zsajok.
6. Len és kendermagvak.
7. Gyapjú és hulladékai.
8. Halak minden alakban, kivéve a kaviárt.
9. Tej és melléktermékek, juhvaj és kaskaval kivételével.
10. Szárnyasok.
11. Mind-féle papír, a nyomtatott kivételével.
12. Kátrány.
13. Kocsikenőcs.
14. Tölgy és bükktrónkók.
15. Mindenfajta repce.
16. Fa és érchordok.
17. „Podolia” fajtrónkók 6 éven alól.
18. Másfajta trónkók 4 éven alól.
19. 8 éven alól tehének.
20. Lovak, juhok, bikák, bivalyok, kecskék és gödék kivételével.
21. Mindenféle szarvasmarha a régi királyságból és az Ujdobrudzsából.
22. Nyersbőrök.

II. Táblázat

Kompenzációs áruk és termékek.

1. Buza és melléktermékek.
2. Rozs és melléktermékek.
3. Arany.
4. Ezüst.

III. Táblázat

Áruk és termékek, melyek csak külön engedéllyel és a belső szükséglet kielégítése után vihetők ki.

1. Lisztbogácsa.
2. Sertés.
3. Zsir és állati zsíradékok
4. Friss, fagyasztott, sózott és szárított hus.
5. Sózott és ahált szalonna.
6. Csontok.
7. Cement. (mellékter.)
8. Rönnyok. (mellékter.)
9. Főzelek és zöldszélelek.

10. Cellulóza.
11. Pirit.
12. Ócskavas.
13. Bükk és tölgy talpa.
14. Tolgyhánca.
15. Cairiz.
16. Erős ú. n. görög kaskaval.
17. Burgonya.
18. Borsó és lencse.
19. Tojás.
20. Napraforgómagvak.
21. Lohere és lucernamag.
22. Nyers és öntöttvas.
23. Marószoda.
24. Parafin.

A petróleumtermékekből kivihető a könnyű benzín, a 0-760 felüli, nehézbenzin, finomított lámpaolaj. Belső és a belsőoldón gyártott iparcikkek csak külön engedéllyel vihetők ki.

A fenti táblázatokban fel nem sorolt áruk és termékek exportja a kiviteli vám lefizetése mellett teljesen szabad.

Zürichi tőzsde. Nyitás nov. 28. án. Berlin 182 50, Newyork 526, Milánó 2140, Prága 560, Budapest 57 50, Zágráb 170, Varsó 15 Bécs 18, osztr. kor. 11.

Budapesti tőzsde nov. 28. án. Nyitás: Lei 595, Napoleon 2830. Font sterling 3400. Dollár 833. Francia frank 5800. Márka 314. Lira 3350. Osztr. kor. 12 25. Rubel 58. Dinár 1115. Lengyel márka 23 76. Zdrás: Lei 595—600. Napoleon 2840. Font sterling 3420. Frank 15600. Lengyel márka 24. Márka 308—318. Lira 3450. Osztrák kor. 12 50. Rubel 59. Szokol 880—900. Dinár 1080—1180.

Bécsi tőzsde nov. 28. án. Nyitás: Dinár 900. Dollár 6880. Francia frank 47500. Svájci frank 131500. Szokol 7400. Magyar kor. 820. Lira 27500. Márka 2580. Lengyel márka 192. Font sterling 27300.

Valutapiac:

Bukarest, nov. 28. Márka 62—65, leva —, font sterling 570—590, francia frank 1000—1025, svájci frank 2600—2700, olasz lira 570—590, drachma 480—500, dinár 180—190, dollár 142—145, napol. 475—485, lezúst —, osztr. kor. —, magyar korona —, szokol —, lengyel márka —, török-lira —.

Páris, nov. 27. Bukarest —, London 578 7/8, Newyork 1452 —, Belgium —, Roma 58 3/4, Svájci 278 1/4, Prága 15 —, Madrid —, Berlin 5 —, Bécs 1/4, Amsterdam —, Budapest 3805.

Berlin, nov. 27. Bukarest —, Amsterdam —, Brüsszel —, Kristiania —, Kopenhága —, Stockholm —, Helsinkiors —, Róma —, London —, Newyork 293, Páris —, Zürich 5590 —, Madrid —, Bécs 905 —, Prága 309 —, Budapest 3240.

Budapest, nov. 27. Lei 630 —, napoleon —, font sterling 3500 —, leva —, dollár 872 —, francia frank —, márka 818 —, lira 3600 —, osztr. kor. 14 1/4 —, rubel 62 —, szokol 940 —, svájci frank 168 —, dinár 1125 —, lengyel márka 27 1/2 —.

Felavatták a Banca Generala nagyváradi fiókját. Nagyváradról jelentik, hogy ott tegnap avatták fel a Banca Generala új fiókintézetét. A felavatási ünnepség, amelyen megjelentek a város, vármegye, Banca Nationala és az összes pénzüntézetek képviselői, istentisztelettel kezdődött, majd Fetu V. Janos, az új bankintézet igazgatója tartott felavató beszédet.

Az érdeklőt vállalatok nem fogadják el a Banca Nationala ajánlatát. Bukarestből írják: Azok a nagyvállalatok, amelyeknek az államtól követeléseik vannak és a Banca Nationala ajánlata értelmében ezeket a bank vállalná meg, ma megjelentek a pénzügyminiszternél és kijelentették, hogy a jegybank által ajánlott megoldást nem fogadják el, mert a visszleszámitolás által a hasznukat a bankok nyelik el, amelyeknek ők kamatokat fizetnek, mindenféle más illetékeken kívül. A miniszter mindjárt az első alkalommal nem fogadta el ezt a megoldást és újabb lépést is tett a Banca Nationalánál más megoldás végett. A helyzet azonban ma sem változott. Anghelescu pénzügyi államtitkár ezügyben tegnap tárgyalásokat folytatott a Banca Nationala igazgatóságával és megállapodott, hogy a lezámitolásnál nem fogadják harmadik bankok közvetítését és jótállását és megelégszenek a pénzügyminiszter aláírásával. Megállapodás történt a kamatra nézve is.

SZÍNHÁZ

Csütörtökön lesz a „Jehudith” első estélye. Azt a fényesnek ígérkező műsört, amelyre hetek óta készül, csütörtök este mutatja be a kolozsvári zsidó nők „Jehudith” kulturregysége. Városszerte, de vidéken is oly nagy az érdeklődés a hívs zsidó estély iránt, hogy a siker elmaradhatatlan. Ezt bizonyítja az is, hogy a jegyek nagyrésze első nap elfogyott, úgy hogy aki jelen akar lenni a csütörtök esti premieren, siessen megváltani a jegyét a következő helyeken: László drogéria, Katz és Mendel, Friedmann hírlapiroda, Neumann ruhakereskedés és Bernát papírruház. A fényesnek ígérkező estély műsorát mindenki megtalálhatja a „Jehudith” című alkalmi lapban, amelyet az estélyen fognak árusítani.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Kedd: Mignon. (R. Lorbeer Ilona fellépésével. Operahelyekkel. Operabérlét 10. sz.)
Szerda: Szivárvány. (I. Tavaszi rügyek. II. Frivol akta. III. Grisiós hitelbe vett bort. Ujdonság, először. Premierhelyekkel. Premierbérlet 13. szám.)
Csütörtök d. u. 5 órakor: A Waldbauer-Kerpely vonós-negyves első hangversenye. (Esti rendes helyekkel.)
Csütörtök este fél 8 órakor: Szivárvány. (I. Tavaszi rügyek. II. Frivol akta. III. Grisiós hitelbe vett bort. Ujdonság, 2-odszor. Rendes helyekkel. Napibérlet 56. szám D.)
Péntek: Offenbach. (Rendes helyekkel. Napibérlet 57. sz. A.)
Szombat d. u. fél 5 órakor: Hallgasson meg Adrienne. (Bobózat-ujdonság, 4-edszer. Igen olcsó ifjúsági helyekkel.)
Szombat este fél 8 órakor: Zsidónő. (Operahelyekkel. Operabérlét 11. sz.)
Vasárnap d. u. fél 4 órakor: Vén bakancsos és fia a huszár. (Szentgyörgyi István fellépésével. Olcsó helyekkel.)
Vasárnap este fél 8 órakor: Offenbach. (Rendes helyekkel. Általános bérletszűnetben.)
Hétfő d. u. 5 órakor: Waldbauer-Kerpely vonós-negyves második hangversenye. (Esti rendes helyekkel.)
Hétfő este fél 8 órakor: Kaméliás hölgy. (Rendes helyekkel. Napibérlet 58. sz. B.)
Kedd: O'hello. (Jágó: Sugár Frigyes. Ötödöszt. Operahelyekkel. Általános bérletszűnetben.)

Színházi iroda hírel:

Szivárvány. A színpadon az utolsó főpróbák folynak már Töray Ferenc vezetésével a Szivárványból. Mikszáth Kálmán ragyogó három komédiájából. A színháznak csaknem valamennyi tagja részvesz a nagyszíri ujdonság előadásában. Ugy a szerdai első, mint a csütörtöki második előadás jegyelt tömegesen váltják s így bizonyosnak látszik, hogy mind a két előadás egészen zűfölt nézőter előtt fog lefolyni. — Mignon és Zsidónő. Két operaelőadás lesz ezen a héten a Magyar Színházban: Ma este a Mignon kertl színe, R. Lorbeer Honával a címszerepben, szombaton este pedig a legnépszerűbb desiműve, a Halévy Zsidónő-jét adják. — A Waldbauer-Kerpely hangversenye. Az európai híresség Waldbauer-Kerpely vonós-negyves két hangversenyt rendez a színházban. Az egyiket csütörtökön délután 5 órakor, a másikat hétfőn 5 órakor. Mind a két hangversenyt rendes esti helyekkel tartják meg s mind a két hangversenyről más lesz a műsora. — Offenbach. Az idei évad szenzációs sikerű operettujdonságának, az Offenbach-nak pénteken este lesz a kilencedik előadása (A. bérletben) s vasárnap a tízedik előadása (Általános bérletben). — Kaméliás hölgy. A jövő hétfőn este hosszabb pihenés után ismét színpadra lép a Dumas Kaméliás hölgye Poór Liliével a címszerepben.

A mozgó műsora: Apolló-mozgó: Kedd, szerda, a Dorian filmvállalat elsőrangú ujdonsága, Havasi gyopár, Thomas Hall ismert regénye után. Fő szerepben Lotte Neumann. Egy kedves egyszerű falusi leányt, a csalódások és szenvedések visszavisznek meghalni a hegyek közé. Csütörtökön és pénteken Samum. Nagy filmtragédia, főszerepben Polla Negri. Egy asszony bosszúja, egykori elcsábítója ellen. Szombat, vasárnap, hatásos erkölcsdráma, A két lámpás, Lindau Pál hasoncímű, világhíres iránydrámája után. Főszerepben Henny Porten. — Egyetem-mozgó: Kedd, kedves, finom vigjáték, A szerelem próbája. Főszerepben Maria Leiko. Szerdán csak egy napig, reprikéut, a nagy amerikai dráma, Isten eselédkéje. Csütörtök, péntek, szombat, amerikai tengerésdráma, az Atlantic monopoliuma, Lázadás az Alden-Bessén, Vasárnapról a budapesti Glória-filmgyár felvétele, Rejtélyes vártástély, misztikus történet, főszerepben: Berky Lili. Várkonyi Mihály, Nyárai Antal. — Uránia-mozgó: Amerikai filmszenzációk hete! Kedden Hamupipőke. Szerdán, reprikéut, Bloody Fox, történet a vad nyugatról. Csütörtök, péntek, szombat, misztikus amerikai színmű. Az üres bérkocsit. Főszerepben Franklin Farnum és Bilon Heich. Vasárnapról ugyancsak amerikai dráma, Kicsi babym.

LLOYD

az előkelő zsidóság találkozó helye. ORT. ÉTTEREM
 Bankettek, lakodalmak legjobb kivitelben és a legutányosabb árban. Cluj, Mátyás kir.-u. és Unió-u. sarok

NYILTTER*)

Tisztelt üzletfeleinknek szives tudomására hozzuk, hogy cluji fiókküzletünkben alkalmazásban volt pénztárnokunk Marmorstein Jenő (a Noszin-cég jelenlegi beltagja) aki folyó évi szeptember hó 15-én kilépett, nem azonos Marmorstein Sándor urral, cégünk beltagjával, aki továbbra is cégünk beltagja marad.
 Cluj, 1921. november 27.

Jacob Salamon & Co.

*) E rovatban közölteért a beküldő felelős.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF
Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv.-t.
 Szerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand (volt Ferenc József-ut.) 48.
Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.
Fiókküldő: Nagyvárad, Deák Ferenc-u. 9.
hivatal: Arad, Str. Alexandri 1.
Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

Előfizetési ár; havonként ... 80 lel
 Egyes szám ára helyben, vidéken és pályaudvarokon 1'50 L.

Függőlámpák, fali lámpák és mindenféle világítási cikkek. Préselt üveg áruk
 ornament tábla, ablaktapasz valamint kristályfehér, csiszolt és festett üveg áruk és porcellán áruk raktáron vannak.
 Kérjen árajánlatot! Komlós Testvérektől Oradea-Mare Nagyvárad

Keretlecek — Disztárgyak

Kereskedők figyelmébe!
 Kiváló minőségű flaneling-ujdonságok érkeztek a

Sternheim Marcel céghez
 Arad, Strada Consistorului (volt Bathányi-utca) 32 sz.

Wechsler & Steiner, Wien
 férfi fehérneműgyár lerakata.

VERDUN-LAKATOK megérkeztek. — Kaphatók: BABOS, REMÉNYIK és BARZEL vaskereskedőknél. Vezérképv. BEDŐ és LEVI Cluj, Piata Unirel 34.

Ujrafoncsorozás! **Fiuntükrök gyártása!**

PÉCHY ÉS TÁRSA
MODERN ÜVEGCISZOLÓ és TÜKRÁRUGYÁR
 üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u) 20 sz. megkezdte
 Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó árakon mag rendelhetők.
KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

FRÄNKEL EMÁNUEL és KLEIN SAMUEL
 1196 **kézműáru nagykereskedése**
 Cluj, Piata Vit. Mihailu (v. Széch.-tér) 34 Dick-ház.

Ha jó rum- és likőresszenclát akar beszerezni olcsón, forduljon
Glück Henrik gyárához
 Oradea-Mare (Nagyvárad) Calea Vict. 1253. (volt Kolozsvári-u.) 74

Nagymennyiségű lámpaáru, cseh táblalüveg, karlsbadi porcellán és Dittmár-féle lámpaáru érkezett.

DEUTSCH K. I.
 üveg és porcellán nagykereskedés r. t.
Oradea-Mare — Nagyvárad,
 Str. Nicolae Jorga (volt Zöldfa-utca) 4.
 Telefon 71 1298
 Pontos és szolid kiszolgálás

Metropol 1906 Kávéházban
 négyszer hetenként FRITZ THELET karmester vezénylete alatt salon vonós-zenekar hangversenye

Grünwald
Üvegcsiszolda, tükrárugyár és épületüvegezési vállalata
 Oradea-Mare, Str. Gerliczy-utca 16

tudatja, hogy tükrőlüveg-szállítmánya megérkezett!

Készít mindenféle csiszolt butorüvegeket és tükröket, tükrök ujrafoncsorozását. — Fintükrök I. II. III. rendű (10/16 coll) ládákban. Épületüvegezés! Minden méretű valódi cseh táblalüvegek állandó nagy raktára

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Kellő jártassággal rendelkező mérlegképes könyvelő és levelezőnyomdávalalathoz keresetű. Ajánlatok délelőtt 12-1 óra között az Új Kelet kiadóhivatalába keretnek.

Aranybánya! Vidéken egyedül álló vegyeskereskedés, mézársvék, ital-mérés só, dohány árudával, lakóház melléképületekkel, nagy udvar — gyönyörű gyümölcsös és kerttel örökzöld olcsón eladó és azonnal átvehető. — Rokkant katona előnyben részesül. — Cim a kiadóhivatalban.

Fiatal fűszeresség felvétetik. Cim a kiadóhivatalban.

Pianinót keresek bérbre. Cim a kiadóhivatalban.

Irodista kisasszonyt, aki könyvelésben és levelezésben kelő jártassággal bír, azonnal felvesz — Salamon Jakab és Társa cég, Széchenyi-tér 34.

Angolból, franciából, németből oktatók havi 70 leiert. Fordításokat vállalkozók. — Calea Victoriei (v. Kossuth Lajos-utca) 18.

28 éves bőrkereskedő alkalmazást keres. Ajánlatokat „Börze” jellegre — kiadóhivatalba kerünk.

Szobákat keresünk — megfelelő díjazás mellett december 4-től 8-ig a konferenciára érkező vendégek számára. Bejelentéseket 30-ig kerünk a kiadóhivatalba.

Házat veszek a belváros közelében — 4-5 szobást, nagyobb udvarral. Hoffmann mérnök, Strada Regina Maria 38.

Gyakorlott pénztáros kisasszony — azonnal felvétetik a Bodner Aruházban.

Keresek egy nagyobb raktárhelyiséget. Cim a kiadóhivatalban.

Dr. PAUL JÁNOS fogorvos

rendel: délelőtt 11-1-ig és délután 3-7-ig

Str. Eminescu (Fadrusz János-u.) 8.
Hivatalnokok és családtagjaik részére
— 30% áronedményt adunk.

Transilvania Műfoglaboratórium

Ciuj, Str. Eminescu (Fadrusz János-u.) 8.

Technikai főnökök:

FISCHER J. MIKSA

Figyelem!

~ Pénteken jelenik meg ~

Feuerstein Kálmán új könyve:

A zsidó kérdés és annak megoldása a clonizmus

Megérkeztek:

Schminke-féle művészfestékek és kellekek
Mussini és finom olajfestékek
Horadam-féle művészaquarelli festékek tubusokban és szilkékben
Festővasznax, festőszerek, paletták

Meister-Lucius-féle anillinek
Francia ultramarin l.
Péterswaldi horganyfehér
Mindennemű föld- és vegyifestékek
Segesváry és Társai festék nagykereskedése
Cluj — Kolozsvár

Bocskor, talp, felsőbőr és szlignyártóblak

Állandóan nagy készlet kicsinyben és nagyban, legolcsóbb árak mellett. Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is elküldjük. — Jelenlegi talp Bocskor ára 65-70 lel. — Sámson bőrgyár, Gyulagyár-utca 1. — Gyorsáru raktárral szemben. — Irtar 8-96. Telefon: lakás 8-87.

Első Erdélyrészi Ékszerárnyár

000 000 CLUJ — KOLOZSVÁR, 000 000
Strada Xenopol (Szappan-utca elején)

Állandóan raktáron tart saját készített menyő láncot, gyűrűt, karkötőt stb.

Vállal minden e szakmába vágó munkák elkészítését, alakítását és javítását

Fogászati arany és forrasztó

Huzal és lemez arany- és ezüstben

Törmelék arany beváltása

Telephon 2-13 Telephon

Citrom, narancs, mandarin és füge

érkezett Olaszországból

Katz és Bernát céghez

Cluj, Piata M. Viteazul 34. Telefon 3 97

A BÉCSI DIVAT SAISON-ÚJDONSÁGAI MEGÉRKEZTEK

VELOUR
DUVETIN
HOMESPUN
SHEFLAN
GYAPJU TRICOT
SHOTIS
VELOURCHIFFON
ANGOL RUHA-BÁRSZONY
CREP DE CHIN
CHARMANT
MAROGEN
CREP GEORGET
FANTASIE

AZ ÖSSZES DIVATSZINEKBE

OLCSÓ ÁRAK!

GRÜNWARD ÉS STEINER

NŐI DIVATKÜLÖNLEGESSÉGEK ARUHÁZA

CLUJ, PIATA UNIRII No. 12

Csak egy ut vezet az örökös, egészségben a páratlan határu

HIGIEA SOSBORSZESZ

Kapható mindenütt!

Gyártja: „HIGIEA” Kosmetikai és Vegyszertári Gyár

1205 CLUJ — KOLOZSVÁR

Vas- és edénykereskedők figyelmebe!

Értesítem a t. vevőimet, hogy az érkezett két vagon „Ausztria” brünni gyártmányu barna/granit, kék/fehér, fehér/fehér, fehér/aranyával és Torsain zománczott lemezedény árusítását e hó 28 án kezdem meg. Utban van további két vagon zománczott lemezedény, három vagon öntött vasedény és egy vagon különböző háztartási cikkekből. — A nagy keresletre való tekintettel kérem szükségletüket mielőbb személyesen fedezni. Tisztelettel FRIEDMANN M. Cluj Kolozsvár, Str. Dacia (volt Radák-utca) 5. sz.

Kadima kiadóvállalat Rt. kiadása, Cluj-Kolozsvár.

Prima kék mály

kapható napi árban — minden megnyitásban, míg a készlet tart

Schuleri Testvérek és Társai nagykereskedőknél Déván

Sürgőnycim:

Schulericomp. — Telefonszám 8.

Közhírré tesszük, hogy a

Holland-Amerika Linie

nagy és régi tengerhajózási társaság

Amerika részére

Kolozsvár, Piata Unirei 4.

szám, I. em., fiókot nyitott,

amely a legjutányosabban árusít hajójegyeket

Modern kényelem! Jó ellátás!

Az út az Oceánon át 7 napig tart

A hajót kilindulási pontja vagy Boulogne (Franciaország), v. Rotterdam (Hollandia)

III. oszt. utasok a hajón ingyen kapnak szállást és ellátást a hajó indulásáig

Kevés pénzzel is neki lehet indulni, a társaság a kikötőből táviratilag kér pénzt :: az utas amerikai hozzátartozóitól ::

Kolozsvári fiók:

Piata Unirei 4 sz. I. emelet

„Glória”

kötött, szövött és rövid-áru nagykereskedés.

Cégtulajdonos:

IMRE LAJOS

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 30.

(Széki palota)